

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izročijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratne inseriranje primerni popust. — Glasilo za celotno leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Ljudske knjižnice.

Vsak narod ima svoje posebne lastnosti, svoje individualne znake, ki ga ločijo od vseh drugih narodov. Dočim je n. pr. nemško ali še bolj angleško ljudstvo mnogo bolj praktične naravi, ima velik smisel za kupčijo in množenje bogastva, tega pri slovenskem narodu pogrešamo. Mi smo nekakšen idealen, sanjarski narod; mi nimamo posebno smisla za svojo gospodarsko stran, kar že dokazuje dejstvo, da smo na tem polju močno zaostali.

Ako si pa zastavimo vprašanje, imali naš narod veselje do knjige, odgovoriti moramo z odločnim „da“. Slovenski narod teži za lepim, on teži za resnico in dobro razume, kaj je dobro. On ima fin estetični čut, ki se baš najlepše izraža v književnosti. Silno narodno blago v izvorni ornamentiki in glasbi dokazuje, kako ima naš narod mnogo smisla za lepoto, naša narodna književnost, naše narodne pesni, pravljice in narodni pregovori kažejo jasno, koliko ima naš narod smisla ne samo za lepoto, temuč tudi za istino in ono, kar je dobro. Zatorej skrbimo za to, da dobi naše ljudstvo dovolj dušne hrane, zato širimo med narodom knjigo. Ž njo se upozna najprej v ljudski šoli, z knjigo in poukom učitelja se detetu vežba um, urijo se mu razna čustva in volja. Pri deci, ki v svrhu večje omike obiskuje višje šole, nadaljujejo te njegovo izobrazbo, dočim je mladenič, ki se ne more po šolah izobraževati, največ do štirinajstega leta v zvezi z ljudsko šolo. Izkušnja uči, da je ravno v tej dobi mladenič najbolj pripraven in razvit za sprejemanje obsežnejših nauk, ali naše razmere so takšne, da ravno v tej dobi preneha zveza z ljudsko šolo in nadaljna izobrazba je prepuščena njemu samemu. Zato nastaja prava potreba, da znanju, ki se pridobi v ljudski šoli, sledi novo.

Našemu narodu bi bilo potrebno znati, kako se bolje obdeluje zemlja, da bo imel od nje večje dohodke, kako vrt, vinogradi in livade, da si čim več prigrisnemo. Z poljudno knjigo bi se moral poučevati o prirodi, ki ga obkroža, od katere živi, o prirodnih zakonih, ki tako vplivajo na njegovo življenje. Naš narod bi se moral bolj natančno upoznati s svojo preteklostjo in o prosvetnih razmerah; morali bi se poučiti o državljskih pravicah in dolžnostih. Mažari gledajo mnogo nato, da se njihova mladina dobro pouči o zgodovini svojega naroda; tam pozna vsak kmet natančno zgodovino razvoja ogrske države, pozna boje za slobodo in neodvisnost domovine iz l. 1848, vé naštetih imena junakov, dneve in kraje, kjer so se vršile bitke. Na ta način se ljudska srca napolnijo z narodnim ponosom, in narodna zavest ostane vedno jaka in živa, ker jo vedno na novo netijo in vžigajo spomini na slavna dela pradedov.

Naše ljudstvo bi moralo znati, kako da si ohrani zdravje, brez katerega človek ne more biti sposoben in čvrst za delo. Z dobrim berilom bi se moralo odvrnati od raznih slabosti in napak ter si varovati neomadeževano čast in poštenje. Naš narod bi se moral spoznati tudi z drugimi narodi, a ne bi smel zato zanemarjati niti lastnega narodnega blaga, svojih narodnih povesti in pesmi.

Ako razmotrivamo razmere našega naroda, opazimo, da je pri nas človeku včasih težko priti do kake druge knjige razen mašnih in knjig „Mohorjeve družbe“. Zato bi bilo treba osnovati pri nas dosti ljudskih knjižnic, po vaseh, trgih in mestih. Nekaj takih knjižnic pri nas že obstoja in to večidel pri vsaki ljudski šoli; a iz teh knjižnic naj bi dobivali knjige ne le šolarji temuč tudi odrasli ljudje. Ker pa imajo takšne šolske knjižnice na razpolago le malo denarnih sredstev, zato so tudi te knjižnice večidel neznatne in obsegajo le najcenejše in najbolj znane knjige. Zato bi bilo dobro te knjižnice ali razširiti ali pa osnovati nove, da se na ta način stori nekaj za srečnejšo bodočnost naroda.

Na ta način bi imelo naše ljudstvo priliko poučiti se o vsem, kar bi ga zanimalo, in kar potrebuje, da si more olajšati svoj položaj. Iznebilo bi se s poukom raznih slabosti in napak; otroci bi se narodne neizkušenosti in nezavednosti postali bi politično zreli in bi umeli svoje dolžnosti, ki jih ima napram svojemu jeziku in rodni zemlji. S čitanjem poučnih knjig pa bi dobilo naše ljudstvo tudi več smisla za praktično, gospodarsko stran, poučilo bi se o novih virih dohodkov, ki jih nudi sedanjí čas umnemu in pridnemu človeku. Tako bi napredovali vsestranski. A na nas, Slovencih, je ležeče, da se krepko zavzamemo za narodno prosveto, da čuvamo svoje pradedovske svetinje kot očesno zenico in na njih zidamo nadaljno narodno bodočnost.

Na korist kmetijstvu.

V budgetnih odsekih državnega zbora so se obravnavale nedavno jako važne stvari v rešitev malih in srednjih posestnikov. Šlo se je za ustanovitev deželnih kmetijskih zadrug, ki bi naj dosegle, česar ne morejo doseči dež. kulturni sveti in deželne kmetijske družbe.

Glavni poročevalec prevažnega predloga je bil slovenski poslanec g. Fr. Povše, na čegar strokovno izvajanje in dokazovanje se najbrže vrnemo; zelo umestni pa sta bili tudi pripomniji poslancev Spinčiča in Žičkarja, naj bi se pri tem oziralo na večjezične dežele ter se v teh osnovali po dve deželni zadrugi.

Governika sta stvarno dokazala, da se ne gre pri tem za zgolj politične pravice, temuč tudi za praktično in pametno uspevanje. Nam takih dokazov niti treba ni, ko imamo vendar dovolj žalostnih dokazov, kako malo koristi in pravičnosti imamo od vseh skupnih naprav v Gradcu, kakor je deželni odbor, trgovska zbornica, kmetijska družba itd. Posebno zadnja bi morala obstajati v prvi vrsti le za Spodnji in Srednji Štajar, ker v gornještajarskih snežnikih vendar ne more povzdigovati in pospeševati kmetijstva.

Resnica pa je, da omenjena družba ne pozna naših slovenskih občin, če ne kmetuje v njih kakšen nemškutar. To je pokazala kmetijska družba tudi pri razdelitvi letošnjih podpor. Cela vrsta nemških občin je bila obdarovana, a le edni slovenski občini sta bila obljubljena dva — mrjasca.

Kaj je tedaj bolj umevno, kakor da bi se vse take naprave razdelile v nemško in slovensko

vodstvo. Ker pa pri graških razmerah ni pričakovati take pravičnosti glede že obstoječih, pričakovali smo, da se bo vsaj v državnem zboru našla za tako pravično zahtevo zadostna večina. Pa zmotili smo se. Ne-le, da so nasprotovali Nemci, pridružili so se jim tudi Čehi in Poljaki. A najbolj čudno pri stvari je, da se je dovolila za Češko, Moravsko in Tirolsko za vsako v deželi prebivajočo narodnost posebna deželna zadruga, oziroma takšen odsek, le slovenskim kronovinam, osobito Štajarski se je to odreklo. Mi bi si naj tozadevno pravico iskali pri — deželnem zboru, kakor bi ne vedeli, česa nam je pričakovati iz Gradca.

Zakon, v katerega je stavilo opešano kmetijstvo svoje zadnje upe, je ostal v okvirju ter je prepuščeno deželnim zborom, da ga izdelajo po potrebah svojih kronovin. Takšna svoboda ni sicer nič napačnega za deželne zastope, v katerih vladajo kmetijstvu prijazni zastopniki. Žal, da ne moremo tega reči o štajarskem deželnem zboru. Tukaj imajo večino zastopniki mest, trgov in veleposestev. Tem ljudem je naš srednji in nižji kmečki stan deveta briga. Da, še več! Tem možem niti ne more biti po volji, da bi se okrepila omenjena dva stanova.

Skupina veleposestev, ki ima v štajarskem deželnem zboru dvanajst zastopnikov, je tedaj nepravilčen preostanek nemškega birokratizma ne-le Slovincem na škodo, temuč kmečkemu stanu cele dežele sploh.

Tudi od novega volilnega reda za naš dež. zbor, kakršnega so izdelali nemški liberalci, nimamo nič boljšega pričakovati za naš kmečki stan in za Slovence sploh. Saj je v tem načrtu zopet v prvi vrsti skrbjeno le za pomnožitev mandatov mest in trgov. Malo politične in stanovske zavesti kažejo tedaj one nemške občine, ki se ogrevajo za tako premembo.

Edina rešitev za nas in za kmečki stan bi bila le pomnožitev zastopnikov v kmečkih občinah in odprava skupine veleposestnikov. Ta stan naj se priklopi ali kmečkim občinam ali pa naj gre med meščane in tržane. Sedanje skupine veleposestev tukaj ne potrebujemo.

Celjske in štajarske novice.

(Celjsko okrajno glavarstvo) je edno najrazsežnejših v deželi. Sicer se je z ustanovitvijo političnih ekspozitur v Mozirju in Konjicah delokrog olajšal. Toda te naprave so le začasne. Zakaj bi se ne ustanovilo novo okrajno glavarstvo? Tukaj se zopet kaže vladna pristranost in ljubezen za Spod. Štajar. Okrajno glavarstvo Bruck ob Muri šteje 59.694 prebivalcev manj nego celjsko, vendar se bo ustanovilo novo okrajno glavarstvo v Mürzzuschlagu.

(Za poškodovance po povodnji) v celjskem okraju je nakazalo namestništvo v Gradcu mestnemu svetu 5000 K. Pazimo, kako bo magistrat ta denar razdelil! Mestna občina sama je dobila v ta namen 2000 K.

(„Delavsko podporno društvo v Celju“) se razvija vedno lepše. Na dan Sv. treh kraljev je priredilo skupni izlet v Št. Jur ob juž. žel. k zborovanju ondote ženske podružnice društva sv. Cirila in Metoda. Zapelo je „ondi v gostilni

g. Doboviška več pesmi v splešno zadovoljnost. Vse kaže, da je prišlo društvo v nov tok, da se razvija in deluje.

(Igra „Deseti brat“) se na splošno željo ponovi v nedeljo, dne 26. januarja in sicer se vprizori drugo in zadnjokrat v tej gledališni dobi v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Ker je ta res pristno narodna igra našemu občinstvu tako vrlo ugajala že pri prvi predstavi, sme se računati, da bode dvorana in v drugič zasedena do zadnjega prostora. Vstopnina, je enaka kakor pri prvi predstavi. Vstopnice ima v predprodaji trgovina D. Hribarja v Celju, — vse drugo je razvidno iz lepakov.

(Koledar narodnih trgovcev in obrtnikov) Na mnogostranska vprašanja, kaj je s tem koledarjem, odgovarjamo, da se je letos vsled nekih zaprek zakasnil, da se pa že tiska in se začne v kratkem razpošiljati. Kdor ga želi, naj se le kar oglasi zanj!

(Glas iz občinstva.) Nekdo nam piše: Gledališka predstava „Deseti brat“ v „Narodnem domu“ je bila res nad vse sijajna, le nekaj moram potožiti, da namreč polovico igre videl nisem. Stal sem na balkonu in pred menoj stoječi in sedeči gledalci so mi zaprili pogled na oder. Po vseh gledališčih se stojišča polagoma vzdigujejo, le pri nas so čisto ravna; upam, da se bode tudi pri nas v kratkem kaj ednakega storilo. Večina gledalcev se je zadnjič pritoževala, da slabo vidijo, čeprav so vsi vratove stegovali in se vpenjali na prste, kar so najbolj mogli. Ako se stojišča zvišajo, bode to le gledališču v prid, ker bodo obiskovalci rajši zahajali notri.

(Se edno nemško društvo v Celju.) Nedavno smo povedali imena onih nemških moč, ki združujejo v Celju nemško pesem. Danes si pa oglejmo „Nemce“, ki predstavljajo tukaj doslužen vojaštvo v „Veteranenverein“. V odboru so namreč: Speglicsch, Derganz, Gospodaritsch, Michelisch, Gradischer, Cwetanowitsch, Dworschak, Kardinal, Swettl, Schwiga, Reschetar, Kalischnig in Mastnak.

(Občni zbor „Rinke“.) Ker na 17. t. m. določeni občni zbor „Rinke“ ni bil sklepčen, vršil se bode v smislu § 28 združnih pravil drug občni zbor dne 31. t. m. popoldne ob 6. uri v sejni dvorani „Narodnega doma“ v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o letnem delovanju. 2. Odobrenje letnega računa in razdelitev čistega dobička. 3. Izvolitev načelnštva in računskih pregledovalcev. 4. Razni nasveti in predlogi. Tokrat se bode sklepalo ne glede na število navzočih združnikov, oziroma zastopanih deležev. Načelnštvo.

(Imenovanje pri pošti.) Gimnazijski abiturijent Karol Dobršek in trgovski akademik Alb. Kossar sta postala poštna praktikanta v Celju.

(Duhovniška vest.) Mestni kaplan v Ptuj g. Frid. Horvat, je stopil zaradi bolezni v pokoj.

(Imenovanje.) G. Bernot Ivan od Sv. Križa pri Ljutomeru je imenovan nadučiteljem v Vel. dolini.

(Osebnostna vest.) Poštni oasrnik v Selzthalu g. Martin Hočevar, je premeščen v Gradec, kjer prevzame vodstvo poštnega in brzojavnega urada v Jakominiškem predmestju.

(Učiteljske premembe.) Začasne učiteljice so postale absolvirane učiteljske gdc.: Ana Bitenc v Dobjem, Josipina Bezljaj in Ivana Zupančič v Št. Vidu pri Planini, Josipina Derstvenšek pri Sv. Antonu in Tereza Požar v Dobovi. Nadalje sta imenovani učitelja gg. Ivan Pavlovič iz Trneva na Kranjskem za Videm in And. Eppich za nemško šolo v Sevnici. Nadalje so postali suplentje, ozir. suplentnje absolvirani učiteljski niki in učiteljske gdc.: Viktor Jamšek v Sevnici in Josip Polanc v Dobovi in gdc. Pavla Miklavc v Kozjem, Ana Enoch v Zabukovju, Ljudmila Umberger v Kapeli, Olga Mazi v Brežicah in Roza Lapajne na Vidmu. Šolski vodja pri Sv. Emi g. Jos. Cugmus je premeščen v Orešje, kjer je stopil v pokoj dosedanj voditelj g. Fr. Zagoričnik. Šolsko vodstvo v Dobovi je prevzel učitelj g. Jos. Supan.

(Razpisana učiteljska služba.) Na petrazrednici v Šoštanj — 2. plač, razred — je razpisana služba učitelja v stalno nameščenje.

(Razširjene šole.) Razširijo se naslednje šole: v Kozjem, v trirazrednico, v Sevnici v petrazrednico, v Dobovi v šestrazrednico, v Globokem v trirazrednico in na Vidmu v štirirazrednico — če bo dovolj učiteljev.

(Potrjen zakon.) Zakonski načrt štajarskega deželnega zbora, s katerim se je sklenilo ustanoviti v Ptuj deklško meščansko šolo, je cesar potrdil.

(Rešilno talijo) v znesku 52 K 50 vin. je priznalo graško namešništvo Francu Germadniku v Petrovčah, ker je dne 1. avgusta m. l. rešil iz vode 12letnega Ljudevika Cilenškega. Za enak čin se je pripoznala nagrada tudi Matiju Zahojniku in Matevžu Cigaletu v Št. Jurju ob Tabornu.

(Požar.) Dne 17. t. m. pogorelo je gospodarsko poslopje in kozolec posestniku Josip Zagarju v Drešinjvasi pri Celju. Da se je ogenj omejil, zahvaliti se je posebno požarni brambi žalski, ki je bila takoj na mestu in storila vse, da se požar ni razširil.

(Zalec.) Gg. učit. se opozorijo, da dobi novo nameščen učitelj na ljudski šoli v Žalcu 120 K stanarine iz krajnega šolskega zaloga. Ob ednem mu je zagotovljena letna plača okroglo 300 K za pouk na obrtno-nadaljevalni šoli v Žalcu; vsled tega se bode posebno oziralo na tiste prosilce, kateri imajo za to sposobnost.

(Preteča nevarnost za južno železnico.) Nedavno so zapazili delavci v Laškem trgu, da se je odločila od gore, na kateri stoji cerkev sv. Mihela, nad 160 m. dolga zemeljska plast, ki se polagoma pomika navzdol proti železnični progi. Z veliko naglico so napravili spodaj močno ograjo ter sedaj brez skrbi pričakujejo kdaj se zemlja sesuje.

(Prostovoljna požarna bramba v Mozirju) priredi veselico dne 26. januarja t. l. ob 7. uri zvečer v gostilni g. Anton Goričarja s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Tombola. 3. Petje. 4. Ples in prosta zabava. Pri plesu igrajo tamburaši iz Zagreba pod vodstvom kapelnika Dušan Pečnika. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi najljubše odbor.

(Šaleško učiteljsko društvo v Šoštanju) izvolilo si je na občnem zboru dne 5. t. m. sledeči odbor: Predsednik: g. Ivan Koropec, učitelj v Šoštanju. Podpredsednik in blagajnik: g. Ivan Smolnikar, šol. vodja v Zavodnji. Tajnik: g. Drag. Korošec, šol. vodja v Topolšici. Odbornika: gg. Franc Hernauf, nadučitelj v Šoštanju in Ivan Lukman, učitelj v Šoštanju.

(Starinske izkopine.) Med Hrastnikom in Zid. mostom so našli spominsko ploščo z rimskim napisom. V Vranjah pri Sevnici so našli 140 m dolgo oziroma rimskega poslopja, zraven pa tudi več rimskih posod.

(Občinske volitve v Konjicah) so razveljavljene v vseh treh razredih.

(Ogenj) je nastal dne 11. t. m. v lesni zalogi na poljčanskem kolodvoru, vendar so ga kmalu pogasili.

(Od Kapele.) Bralno društvo pri Kapeli je zborovalo dne 12. januarja t. l. Gosp. predsednik je pozdravil navzoče, govoril o potrebi in važnosti bralnega društva v sedanjih časih. Zatem je poročal o napredku bralnega društva; lani je imelo 92 udov, izposodilo 1404 knjig ter imelo naročenih mnogo slov. časnikov: „Domovino“, „Slov. Gospodarja“, „Domoljuba“, „Svetilnik“, „Novice“, „Narodnega Gospodarja“, „Kmetovalca“, „Mir“, „Danico“, „Süddeutsche Presse“, „Slov. Matico“, „Dom in Svet“, „Vrtec“ itd. Čistega dohodka je imelo društvo 28 K 55 vin., ker so ga podpirali slavna posojilnica v Gornji Radgoni (40 K), in drugi dobrotniki, katerim odbor opetovano izreka prisrčno zahvalo. V novi odbor so bili izvoljeni večinoma prejšnji udje: posestnik Jakob Zemljič, predsednik; Ferd. Jurjovič, podpredsednik; č. g. župnik Martin Meško, blagajnik; č. g. Ivan Horjak, odbornik; Jože Golob, knjižničar in gdc. učiteljica L. Poljanec, tajnica.

(V Dravo je skočil) v Ptuj lampist Martin Lah. Truplo še niso našli.

(Nove premogove žile) so zaledili v Šerovcih pri Ormožu. Seveda je moralo priti šele iz Gradca nekaj Nemcev, da bodo vzdigali črne zaklade iz slovenske zemlje. Kakovost tega premoga je baje zelo dobra, ter si obetajo od no

vega premogokopa mnogo za povzdigo krajevne železnice.

(Nemško radikalno politično društvo) so ustanovili v Radgoni pod vodstvom župana Kodolitscha. Namen društvu je: poseči pri prihodnjih deželnozborskih volitvah. Kaj pa naša politična društva?

(Požar v mariborskem gledališču.) V noči 16. t. m. je nastal ogenj v mariborskem gledališču ter je bila velika nevarnost za mesto sploh. Ker pa so bili uslužbenci z brizgalno pri roki, se jim je posrečilo ogenj zadušiti; vendar je precej škoda.

(Umrli je) v Gradcu dne 16. t. m. profesor Fr. Valentinitsch, doma iz Laškega trga. Pokojni je bil posebno dobro znan v lovskih krogih, napisal je tudi več strupenih političnih člankov v „Tagespostu“, naperjenih zoper Slovence.

(Za strokovno šolstvo na Spodnjem Štajarskem) se je oglašil v budgetnem odseku drž. zbora naš poslanec prof. Robič ter zahteval, da se ustanovi državna šola za pletenje košaric, nadalje pa tudi rokodelska ali vsaj kamnoseška šola v Brežicah, ako se izkaže istinita potreba.

(Samomor.) V Gradcu je skočil dne 17. t. m. jurist Karol Medanič iz II. nadstropja vseučilišnega poslopja ter obležal mrtvev z razbito glavo. Samomorilec je bil Hrvat, doma iz Reke. Samomor je storil v hipni zmedenosti.

(Hudi viharji) so razsajali pretečeni teden tudi po Gornjem in Srednjem Štajarskem. Mnogim poslopjem je orkan odnesel strehe, izruval cele gozde. Na železnici Vordernberg-Eisenerz so morali vstaviti ves promet. Blizu Cmaureka je ubilo od viharja izruvano drevo nekega gozdarja.

(Hlapec — ponarejalec denarja.) Porotniki v Ljubnem na Gornjem Štajarskem so obsodili hlapca Kladnika v ednoletno težko ječo, ker se je našlo pri njem 16 ponarejenih kron. Maloverjetno, da bi jih bil sam napravil.

(Uzoren „Verpflegsstation“.) V Eisenerzu na Gor. Štajarskem je prišel potujoč rokodelc, Čeh Starba, da bi prenočil v ta namen ustanovljenem preskrbovališču. „Gostoljubni“ Nemci pa so ga zaprli prenočevati v občinski zapor („špeh kamro“). Po noči pa nastane iz neznanih vzrokov požar in dim je zadušil ubogega Čeha. Bodo li poklicane oblasti nezaslišani slučaj preiskale?

Konjerejci iz Ljutomerskega in sosednih okrajev

se pozivljejo, naj naznanijo predsedništva ljutomerskega dirkalskega društva svoje, po erarskih žrebcih vzrejene „prodajne“ žrebete, žrebce in žrebice, kateri so, ali bi znali za dirko kdaj sposobni biti. Navesti je: pleme, starost, barva, visokost in zadnja cena dotične živali. Navesti je tudi, če je oglašen žrebec ali žrebica kdaj tekmovala na kakem dirkališču, in dosežen najboljši rekord.

Po posredovanju mariborskega dirkalskega društva bodo se vsi ti, pravilno sem prijavljeni konji, brezplačno inserirali (oznanjevali) v glasilo in dnevniku, imenovanem „Sport“, ki izhaja na Dunaju in je razširjen v športnih krogih, to je med ljudmi, ki take konje iščejo, potrebujejo, kupujejo in jih prav drago plačujejo.

V interesu vsakega konjereja je, kateri ima kakega za dirko sposobnega konja katere si bode starosti, da se prejkoprej odzove temu pozivu, tem bolj, ker to nobenega nič ne stane, a mu je omogočeno, da potom teh inseratov dobro proda sem oglašenega konja.

Preds. dirk. društva JOS. MURSA.

Druge slovenske novice.

(Šola za babice) s slovenskim učnim jezikom se prične dne 1. marca t. l. v Ljubljani. Razpisanih je v ta namen devet ustanov po 105 kron.

(Tatvina v župnišču.) V petek zvečer se je utihotapil tat v pisarno prof. Ant. Zupančiča v stolnem župnišču v Ljubljani in je ukradel 18 zlatov po 20 kron, za okolo 100 kron srebrnega denarja in nekaj desetakov. Tatu še niso zaledili.

(Žganje ga je umorilo.) Minuli teden so našli v Preski pri Medvodah nad Ljubljano 55letnega posestnika Košenino v nezvesti. Napil se je žganja in na potu domov obležal. Drugi dan je umrl.

(Požari) Dne 12. t. m. je gorelo pri posestniku Ivanu Cerarju na Gori v kamniškem okraju. Škode je 3000 kron, zavarovano je pa bilo za 8000 kron. Isti dan je pogorela tudi edna hiša v Pirševem v istem okraju. Sodi se, da je bil požar nalašč zaneten.

(Umrli je) v Veliki Loki na Dolenjskem upokojeni major g. M. Terbuhojič, bil je navdušen Slovan in spoštovan daleč na okoli. Lahka mu zemlja!

(Podpora.) Poljedelsko ministrstvo je za vodovod v Gor. Vremu na Notranjskem dalo 7320 kron podpore; stroški za vodovod so proračunjeni na 18.300 kron.

(Realna v Idriji) Ministrstvo je mestni realni v Idriji za tekoče šolsko leto podelilo pravico javnosti.

(Judeževi groši) Za božičnico so sprejele od podružnice nemškega „šulferajna“ v Celovcu sledeče šole na slovenskem Koroškem podporo: Hodiše, Železna Kapla, Črna, Trušnje, Domačale, Kotmaraves. Podpora je došla iz Berlina; s pruskimi markami plačujejo tedaj slovensko kri!

(Pijančevanje) se, kakor piše „Mir“ vedno bolj širi po Koroškem. Podkloster, v vas, ki šteje z otroci vred le nekaj nad 300 prebivalcev, se je lansko leto zvozilo 12 do 14 polcvnjakov špirta, ki se je povžil kot smrdljivo žganje. To je pač žalostno. Na ta način ni čudno, ako pride vsako leto toliko posestev na prodaj.

(Ruski kružok v Trstu) Pravila „Ruskega kružka“ v Trstu je vladja potrdila.

(Dramatično društvo) ustanove Slovenci v Trstu. Vršilo se je v ta namen že več posvetovanj, k društvu pristopajo člani jako pridno. Društvena pravila so se že izročila vladi v potrditev.

(Demonstracija v Trstu) Sedaj se mudi v Trstu nemški princ Adalbert, in njemu na čast je bila uprizorjena slavnostna predstava opere „Lohengrin“, a glej, še nikdar ni bilo gledališče tako slabo obiskano — vse meščanstvo je izostalo. Več kakor petdeset lož je bilo praznih, ves čas predstave je vladala grobna tišina, in tudi pelo se je jako slabo. Tako so Lahi izkazali nemškemu princu svoje nesimpatije.

(Železnica od Trsta do Poreča) se otvori začetkom februarja. Ob otvoritvi ne bo nikakih slavnosti, pač pa koncem leta, ko bo izdelana cela proga. Postaje imajo trojezične napise.

(Otrok zgorel.) V Gorici je pustila dne 13. t. m. mati Terezija Furlan svojo triletno hčerko samo pri ognju. Ko se vrne k ognjišču, je bil otrok ves v plamenu in v zadnjih izdihljajih. Prestrašena mati je hitela gasiti, a otrok ji v rokah umrje.

(Laška zmaga.) Pri občinskih volitvah tretjega razreda v Kanfanaru se je po silnem trudu in z različnimi sredstvi posrečilo zmagati laški stranki.

(Zločin.) Laški podanik T. Martucci, ki se je zadnji čas brez službe potikal po Trstu, je v četrtek zabodel 17letno svojo ljubico, Ofelijo Komar, krasno deklico, zato, ker mu njena mati ni hotela posoditi denarja. Zadal ji je z bodalom 17 cm dolgo rano naravnost v srce; nesrečno dekle je na mestu izdahnilo dušo. Zločinca so zaprili.

(Ameriški Slovenci) nimajo dozdej nobene rojaka-zdravnika in si pomagajo z ameriškimi zdravniki, dasi bi imel v velikih slovenskih naselbinah slovenski zdravnik dober zaslužek. Na medicinskih fakultetah ameriških vseučilišč pa študira sedaj več slovenskih mladencev, ki bodo v par letih promovirani doktorjem zdravilstva.

Politični pregled.

(K položaju.) Priprave za spravo med Čehi in Nemci so se začele. Vlada je od obeh strank zahtevala, naj natančno označita svoje stališče. To se je zgodilo. Tako Čehi kakor Nemci so seveda zahtevali kar največ mogoče, češ, za odjenjanje je še vedno čas. Vse javno mnenje je prepričano, da pravna pogajanja sploh ne bodo

imela uspeha in prepričano je tudi, da vlada uspeha ne želi. Ministrski predsednik Körber je dne 30. oktobra m. l. izrečno izjavil, da o kaki spravi sploh ne bo nič vedeti, dokler parlament ne reši proračuna, nagodbe z Ogrsko in trgovinske pogodbe. Ko je potem vsled tihe, a energične taktike Čehov prišlo do tega, da parlament ni več mogel naprej, so nemške stranke se izrekle pripravljene skleniti s Čehi spravo in sicer še predno pride do razprave o nagodbi. S tem so nemške stranke zavzele drugo stališče kakor vlada. Kakor kažejo vse grožnje z absolutizmom, se je Körber le skrajno nerad odločil za pravne konference in pripravlja celo stvar tako, da se mora ponesrečiti. Vse stranke uvidevajo, da se je vlada glede pravnih konferenc sploh le udala, da bi res mogla te ponesrečene konference služiti kot pretveza za odpravo ustave in za uvedbo absolutizma, ki ga smatra za edino sredstvo, ako se hoče gotova velika vprašanja no tranje in zunanje politike urediti.

(Carinski tarif) Te dni je bilo končano drugo branje avstro ogrskega carinskega tarifa. Zastopniki avstrijske in zastopniki ogrske vlade so se brez težave zjediniili glede dolge vrste točk, le glede najvažnejših točk se še niso zjediniili. Marsikdo bi smatral to kot veselo in dobro znamenje za nas, a gotovo je, da se bo dunaška vlada udala zahtevam Mažarov.

(Dunajski Čehi) imajo zdaj svoj dnevnik „Česka Viden“. Prva številka je izšla v četrtek; izdaja ga poslanec Klofač.

(Dalmacija.) V upravi Dalmacije se izvrši važna sprememba. Doslej sta bili namreč civilna in vojaška uprava združeni, sedaj pa se bosta ločili. Cesaški namestnik za Dalmacijo je moral biti dozdej vedno kak general. Kot civilni namestnik pride v Dalmacijo baron Erazem Handl, naslednikom dalmatinskega zapovednika barona Davida pa je določen podmaršal Horsetzky.

(Hrvatska opozicija) Pod tem naslovom sta se dne 15. t. m. v Zagrebu obe glavni hrvatski opozicijski stranki, namreč „neodvisna narodna stranka“ (Obzor) in „stranka prava“ (Hrvatska) združili popolnoma v eno stranko, ki hoče ostati zvesta ideji takega političnega zedinjenja hrvatskih zemelj v krilu habsburške monarhije, ki jim zagotovi državno samostanost, ter ostaje tudi zvesta težnji, da se bratje Slovenci priklonijo zedinjeni Hrvatski.

(Hrvatski deželni zbor) se je v četrtek zopet sešel. Na dnevnem redu ima v prvi vrsti avtonomni deželni proračun. Opozicija se v odseku ne udeležuje proračunske razprave, v zbornici bo pa izjavila, da ne more glasovati za proračun, dokler vladajo v deželi takšne razmere. Opozicijski poslanci bodo ob tej priliki povedali vladi in mažarski večini vse, kar sta zagrešili proti narodu. Tekom razprave bo prišlo gotovo do burnih prizorov.

(Srbija) Gospodarska odvisnost Srbije od Ogrske je tolika, da se kar ne more postaviti na svoje lastne politične noge. Sedanji kralj se je sicer skušal približati Rusiji, a Rusija nima zaupanja vanj ter mu noče dati na razpolago svojih milijonov; zato je kralj začel zopet obračati svoje poglede proti Dunaju in je poslal tja svojega zaupnika Mijatovića, naj posreduje, da se obnovi srbsko-avstrijska trgovinska pogodba in sicer na podlagi carinske skupnosti.

(Rusija in Bolgarija.) Bolgarski knez, princ Koburški je postal velik slovanofil in sicer zaradi finano, katere so Bolgariji vled njegove po tratne politike privedle malone do državnega poloma. Rusija ne mara Nemca na bolgarskem prestolu, hoče pa varovati Bolgarijo, zato ji je omogočila 120 milijonsko posojilo na tobačni monopol. S tem je poravnana finančna kriza, in knez Ferdinand se dela slovanofila, ker mu je Rusija pomagala iz zadrege.

(Slovanstvo in Germanstvo.) Ruski list „Novoje Vremja“ piše: „Na evropskem obzorju se kaže strašna prikazen vojne v nedolodnih obrisih; zdaj še le samo čutimo, da mora nasprotstvo med Slovani in Germani, ki traja že več stoletij in se vedno bolj poostrejuje, pripeljati slednjič do krvave vojne med glavnima zastopnikoma obeh narodov, namreč med Rusijo in Nemčijo. Ali prej ali pozneje, vsekakor do vojne bo prišlo.“

(Nemčija) Pruska naseljevalna komisija je od leta 1886 pa do zdaj nakupila na Poznanjskem 113.200 hektarov, v Zahodni Prusiji 49.200 ha poljske zemlje. Do 1. oktobra lanskega leta je bilo oddanih 77.000 ha na nemške kmete in delavce, in sicer se jih je naselilo na Poznanjskem 3497, v Zahodni Prusiji pa 1203. Tako je bilo na novo ustanovljenih 116 nemških vasi. Zemlja, ki jo je nakupila ta ponemčevalna komisija, in ki je prešla iz slovenske v nemško last, obsega že večjo površino, kakor jo imata kneževini Reuss in Schaumburg-Lippe skupaj.

(Nemčija in trozveza.) Te dni so bile v nemškem državnem zboru pomembne razprave o mednarodnih vprašanjih in o trozvezi. Kancelar Bülow je dejal, da za Nemčijo trozveza nima tiste vrednosti kakor nekdanj. To omalovaževanje trozveze je osupnilo vse kroge, ki to tolmačijo tako, da Nemčija nima upanja ohraniti trozvezo v sedanji obliki. Italija se približuje Franciji, avstrijski Slovani pa so zoper trozvezo in za zblizanje k Rusiji.

(Anglija.) Minuli četrtek je kralj Eduard z velikimi slovesnostmi otvoril angleški parlament. Prestolni govor omenja najprej vrnitev prestolonaslednika iz potovanja iz orientu, ki je utrdilo vezi medsebojnega spoštovanja in lojalnosti med Avstralijo in Anglijo. Prestolni govor povdarja prijateljstvo do ostalih vesil, obžaluje, da se južno afriška vojna še vedno ni končala, trdi pa, da se položaj boljša za angleško vojno, ter da dospo v kratkem nove vojne čete iz Kanade in Avstralije na bojišče.

(Vojna v Južni Afriki.) Večina Burov se baje zbira v vzhodnem Transvaalu. Zadnje čase dohajajo le redko poročila iz bojišča, ker hoče angleška vlada, da se parlament ne vznemirja. Vlada rabi namreč denarja. V zadnjih dneh so imeli Buri dokaj uspehov pri napadih na angleške stražnice ob železnicah, kjer dobe tudi dovolj vojnih sredstev. Tak uspeh so imeli pri progi blizu Vryburga, kjer so razdrli tudi velik kos železnice. O mnogih bitkah Angleži nič ne poročajo, kar je jako značilno. Burski poveljnik Oppermann je v boju s polkovnikom Plumerjem padel. Angleže je veljala vojna dozdej okrog 1750.000.000 K; vsak dan jih velja vojna več kakor 5 milijonov kron.

Razne stvari.

(Zakaj so klicali otroci „hura“!) Ko se je vračal pred par meseci pruski finančni minister baron Rheinhaben z lova s svojim spremstvom skozi neko vas, kričala mu je mladina vsa navdušena „hoch“ in „hura“. Ministra je ta pozdrav veselo presenetil, vendar pa vpraša otroke lju beznjivo: „No, ljubi otroci, česa pa se tako zelo veselite?“ Celi zbor zakliče: „V naši šoli se je peč podrla; sedaj pa bomo imeli osem dni prosto.“

(Amerikanski otroci.) Pred letošnjo zimo je prikorakalo v Clevelandu (Ohio) nad 3000 šolskih otrok obojega spola pred županovo pisarno ter so izročili županu svoje zahteve glede drsališča na ledu. Zahtevali so namreč, naj se postavijo okoli drsališča zakurjene utice, kjer si bodo drsalke pripenjali ter odpočivali. Led mora biti vedno pometen, a za pomoč naj se postavijo posebni služabniki. Župan je vse obljubil ter otroke ogovoril tako: „Zahtevajte vedno svoje pravice, a zahtevajte jih tako dolgo, dokler jih tudi dobite. Pri tem tudi ostanite, ko bodele odrasli. Potem se ne bo moglo govoriti o tlačenju ljudske svobode. Ne pripustite, da bi večji otroci manjše pretepali, kakor delajo to odrasli, močni ljudje s slabšimi, vsled česar nastajajo vse naše žalostne razmere.“

(Amerikanski bogataši.) Prvi ameriški bogataš je J. D. Rockefeller. Njegovo bogastvo neizmerno raste v vsakim letom. Samo pri ednem delniškem podjetju „Standard Oil Company“, pri katerem ima 40% delnic, je potegnil koncem l. l. na deležu 80 milijonov kron.

(Kako delajo Kitajci reklamo.) V nekem kitajskem listu je citati tole priporočilo: V trgovini Tal shing — zelo dobro črnilo. Izvratna stara trgovina. Praded, ded in oče so sami izdelovali to črnilo; lepo in trdo, zelo trdo; skrbno izbrano. Črnilo je težko. Zlato je tudi težko. Zmajevo oko se sveti in slepi; tako tudi to črnilo. Nihče ne dela takega črnila. Drugi izdelujejo črnilo, da se obogatijo — jaz pa samo zato, da ohranim svoji trgovini sloveče ime. Vse kupuje pri meni, sin nebes (cesar) in vsi mandarini. Kakor je ališati tigrovo rjovenje daleč, tako tudi glas o tem črnilu.

